

EBA/WRG/2013/01

12 december 2013

Waarschuwing aan consumenten inzake virtuele valuta's

Samenvatting

De Europese Bankautoriteit (EBA) geeft deze waarschuwing uit om de mogelijke risico's te benadrukken die verbonden zijn aan het kopen, aanhouden of verhandelen van virtuele valuta's als Bitcoin. Virtuele valuta's zijn al geruime tijd volop in het nieuws en worden steeds populairder.

Het is echter van groot belang dat u zich bewust bent van de risico's van virtuele valuta's, zoals verlies van uw geld. Er is geen specifieke regulerende bescherming uit hoofde van regelgeving die eventuele verliezen dekt, indien een platform waarop uw virtuele valuta's worden gewisseld of aangehouden in gebreke blijft of failliet gaat.

EBA onderzoekt momenteel alle relevante vraagstukken op het gebied van virtuele valuta's om vast te stellen of regulering van en toezicht op virtuele valuta's mogelijk en nodig zijn. We raden u intussen aan om kennis te nemen van de risico's die eraan verbonden zijn.

Wat zijn virtuele valuta's?

Een virtuele valuta is een vorm van niet-gereguleerd elektronisch geld dat niet door een centrale bank wordt uitgegeven of gewaarborgd, en dat als betaalmiddel kan worden gebruikt. Virtuele valuta's zijn in verschillende vormen verschenen. In eerste instantie als betaalmiddel bij online spellen en in sociale netwerken, en ze hebben zich ontwikkeld tot betaalmiddel dat ook 'offline' in de echte wereld wordt geaccepteerd. Winkels, restaurants en uitgaansgelegenheden accepteren steeds vaker virtuele valuta's als betaalmiddel voor goederen en diensten. Aan deze transacties zijn meestal geen extra kosten verbonden, en er is geen bank bij betrokken.

Onlangs heeft de virtuele valuta 'Bitcoin' de weg gebaad voor een nieuwe generatie gedecentraliseerde, virtuele peer-to-peervaluta's – vaak ook *cryptografisch geld* genoemd. Na de recente groei van deze valuta zijn talloze andere virtuele valuta's in de voetsporen van Bitcoin getreden.

Hoe werkt het?

Laten we Bitcoin als voorbeeld nemen. Virtuele valuta's kunnen bij een handelsplatform worden gekocht met behulp van een conventionele valuta. Ze worden vervolgens naar een gepersonaliseerde Bitcoinrekening overgeboekt, de zogeheten 'elektronische portemonnee'. Consumenten kunnen met behulp van deze portemonnee Bitcoins online naar iemand anders sturen die ze wil accepteren, of weer terug converteren naar conventioneel fiduciair geld (zoals de euro, pond of dollar).

Nieuwe Bitcoins worden online gecreëerd met behulp van computerintensieve software, de zogenoemde 'Bitcoinminers'. Via deze software kunnen consumenten kleine hoeveelheden van de valuta 'delven' ('mining') via het oplossen van opzettelijk complexe algoritmen. De toename van de geldhoeveelheid is echter vastgelegd; er worden dus steeds maar kleine hoeveelheden vrijgegeven.

Van welke risico's moet u zich bewust zijn?

EBA heeft vastgesteld dat er verschillende kenmerken en risico's verbonden zijn aan het kopen, aanhouden of verhandelen van virtuele valuta's, waarvan het goed is zich bewust te zijn.

U kunt uw geld verliezen op het handelsplatform

Als u virtuele valuta's wilt aankopen, kunt u deze rechtstreeks van iemand kopen die ze in bezit heeft, of u kunt een handelsplatform gebruiken. Deze platforms zijn meestal niet gereguleerd. Er is in het verleden een aantal handelsplatforms failliet gegaan of in gebreke gebleven – in enkele gevallen door cyberaanvallen door derden. EBA kent gevallen waarbij consumenten op deze platforms veel geld hebben verloren.

U dient zich ervan bewust te zijn dat handelsplatforms geen banken zijn die hun virtuele valuta's als deposito aanhouden. Als een handelsplatform geld kwijtraakt of in gebreke blijft, is er geen specifieke wettelijke bescherming – bijvoorbeeld via een depositogarantiestelsel – die uw verlies dekt dat is ontstaan bij fondsen die u op het handelsplatform had, zelfs niet als dit bij een nationale autoriteit is geregistreerd.

Uw geld kan uit uw elektronische portemonnee worden gestolen

Zodra u een bedrag in een virtuele valuta hebt aangekocht, wordt dit in een 'elektronische portemonnee' op een computer, laptop of smartphone opgeslagen. Elektronische portemonnees hebben een publieke sleutel en een geheime sleutel of wachtwoord waarmee u toegang hebt tot de portemonnee. Elektronische portemonnees kunnen echter worden gekraakt door hackers. Net als bij gewone portemonnees kan er dus geld uit worden gestolen. Er zijn gevallen gemeld van consumenten die meer dan één miljoen dollar aan een virtuele valuta kwijt zijn geraakt, waarbij ze weinig kans maken het ooit weer terug te krijgen.

Bovendien gaat uw virtuele valuta mogelijk definitief verloren als u de sleutel of het wachtwoord van uw elektronische portemonnee kwijtraakt. Er zijn geen centrale instanties die wachtwoorden registreren of nieuwe wachtwoorden verstrekken.

U wordt niet beschermd als u virtuele valuta's als betaalmiddel gebruikt

Als u virtuele valuta's als betaalmiddel gebruikt bij de aanschaf van goederen en diensten geniet u geen bescherming door terugbetalingsrechten krachtens EU-wetgeving, bijvoorbeeld voor overschrijvingen van een gewone bank- of andere betaalrekening. Niet-geautoriseerde of onjuiste debiteringen vanuit een elektronische portemonnee kunnen daarom doorgaans niet worden teruggedraaid. Acceptatie van virtuele valuta's door detailhandelaren is ook niet permanent gewaarborgd en gebeurt op basis van eigen goeddunken en/of contractuele overeenkomsten, die op een gegeven moment zonder opzegtermijn kunnen worden beëindigd.

De waarde van uw virtuele valuta kan snel veranderen, en kan zelfs dalen tot nul

De prijs van Bitcoins en andere virtuele valuta's is sterk opgelopen, hetgeen diverse consumenten heeft doen besluiten in deze valuta's te investeren. U dient zich er echter van bewust te zijn dat de waarde van virtuele valuta's erg onstabiel is en gemakkelijk kan stijgen of dalen. Als een bepaalde virtuele valuta minder populair wordt, bijvoorbeeld doordat een andere virtuele valuta in populariteit stijgt, is het zeer goed mogelijk dat de waarde sterk en blijvend daalt.

De prijsvolatiliteit van de valuta's heeft invloed als u virtuele valuta's als betaalmiddel aankoopt: in tegenstelling tot geld dat u in de vorm van fiduciair geld op een traditionele bank- of betaalrekening stort, kunt u er niet op vertrouwen dat de waarde van uw fondsen in virtuele valuta's in hoge mate stabiel blijft.

Transacties in virtuele valuta's kunnen worden misbruikt voor criminele activiteiten, zoals witwassen van geld

Transacties in virtuele valuta's zijn openbaar, maar de eigenaren en ontvangers van deze transacties zijn dat niet. Transacties zijn nauwelijks te traceren en verschaffen consumenten die virtuele valuta's gebruiken een hoge mate van anonimiteit. Daarom is het mogelijk dat het netwerk voor virtuele valuta's wordt gebruikt voor transacties die in verband staan met criminele activiteiten, zoals het witwassen van geld. Dit misbruik kan gevolgen hebben voor u, omdat rechtshandhavinginstanties kunnen besluiten handelsplatforms te sluiten, waardoor u geen toegang meer hebt tot fondsen op die platforms.

U bent mogelijk onderworpen aan belastingverplichtingen

Wees u ervan bewust dat het hebben van virtuele valuta's mogelijk fiscale gevolgen heeft, zoals btw of vermogenswinstbelasting. Wij raden u aan te onderzoeken of er in uw land belastingverplichtingen van toepassing zijn met betrekking tot het gebruik van virtuele valuta's.

Hoe kunt u zichzelf beschermen?

Wij raden u aan ervoor te zorgen dat u bij het aankopen van virtuele valuta's op de hoogte bent van de specifieke kenmerken ervan en deze volledig begrijpt. Gebruik geen 'echt' geld waarvan u zich het verlies niet kunt veroorloven.

Wees even voorzichtig met uw elektronische portemonnee als u met uw gewone portemonnee zou zijn. Bewaar er geen grote bedragen in gedurende een langere periode, en zorg ervoor dat u de portemonnee veilig en beveiligd houdt. Zorg ook dat u weet wie de eigenaar is van het handelsplatform dat u wilt gebruiken, wat het gehanteerde bedrijfsmodel is, hoe transparant het is en hoe de publieke opinie erover is.